

Dom za vse življenje

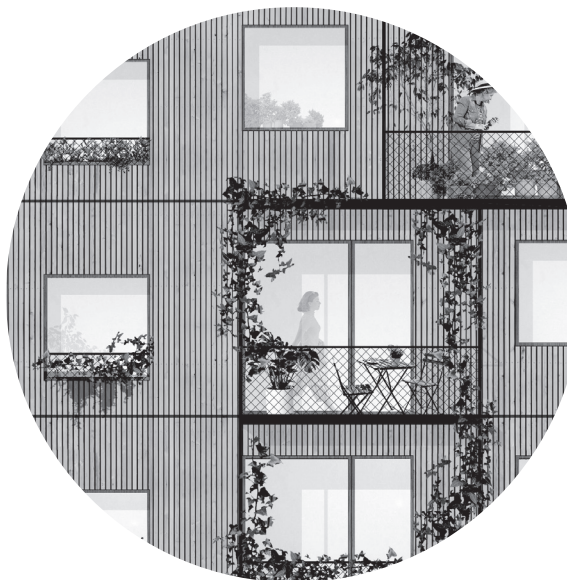
Idejna zasnova večgeneracijske soseske v Ljubljani

Lea Ograjšek, magistrsko delo

Mentorja: doc. mag. Polona Filipič, doc. Primož Hočevar

Sl. 1: Fasada bloka s fasadno oblogo iz valovitih vlakno cementnih plošč.

Sl. 2: Fasada bloka tipa 1 z leseno fasadno oblogo.

Projekt osmisli idejo, kako s kakovostno arhitekturo in oblikovanjem prostora zagotoviti integracijo bivanja in oskrbe starejših v okviru modela soseske, ki ponudi kakovosten in dostopen prostor ter zagotavlja aktivno življenje, ki spodbuja interakcijo vseh generacij.

Okolje in arhitektura zasnovana posebej za starejše ljudi sta povečini neprijazna. Ustanova je za starostnika zadnja postaja, ki večinoma ne pomeni lastne izbire posameznika, ampak bolj njegove družine, ki zanj ne zmore več skrbeti. Današnje domove za ostarele in upokojenska naselja se danes promovira kot »domača« okolja za življenje v starosti. Vendar so ti modeli oskrbe zastareli in so za starajočo se »baby boom« generacijo (generacija, rojena med 1946–1964), ki ni pripravljena na osamljeno staranje, pogosto nesprejemljivi. **Ne potrebujemo posebne arhitekture za starejše ljudi, ampak le pravo za vse generacije.**

Skupnostno bivanje starejših je bilo v nalogi prepoznano kot najprimernejša oblika bivanja, saj spodbuja sobivanje generacij, daje občutek družbene povezanosti in odgovornosti, spodbuja k aktivnostim in druženju ter ohranja socialno povezanost ter vključenost posameznika v družbo. V zasnovi večgeneracijske soseske se **osredotoča na oblikovanje skupnosti in univerzalne arhitekture.** Prepoznane štiri vrednote, ki soustvarjajo okolje za kakovostno življenje v večgeneracijski soseski, so glavno vodilo pri arhitekturnem snovanju: **socialna integracija in medgeneracijska solidarnost, dostop do blaga, storitev in rekreacijskih površin, kakovosten in raznovrsten javni prostor ter varnost.**

Izbira lokacije v bližini mestnega središča prestolnice je pogojena z dobro povezanostjo in dostopnostjo do javnega prevoza, bližino javnih servisov ter kulturnih in izobraževalnih središč, bližino rekreacijskih površin ter pestrostjo mešane rabe in dostopnostjo do storitev.

Urbanistična zasnova sledi študiji prostorskih potencialov in zmožnosti, kako s postavitvijo in oblikovanjem stavbnih volumnov ustvariti kakovostne bivalne pogoje ter pester urbane ambiente za stanujoče v soseski. Stanovanjski volumni sosesko jasno členijo na javne, poljavne in zasebne urejene ambiente, ki so po meri človeka in nudijo pestrost aktivnosti. Členjen javni prostor soseske ustvarjata liniji »kačasto« zloženih pritličnih lamel, ki potekajo med stanovanjskimi bloki in obsegajo pretežno javni program, ki je v takšni soseski ključnega pomena, zaradi dostopnosti do storitev prebivalcev in mešanja uporabnikov zunaj meja soseske.

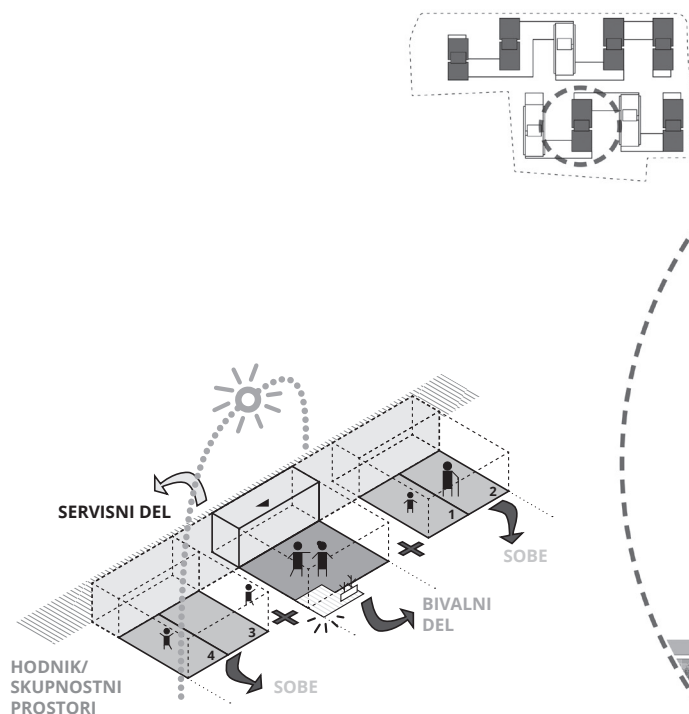
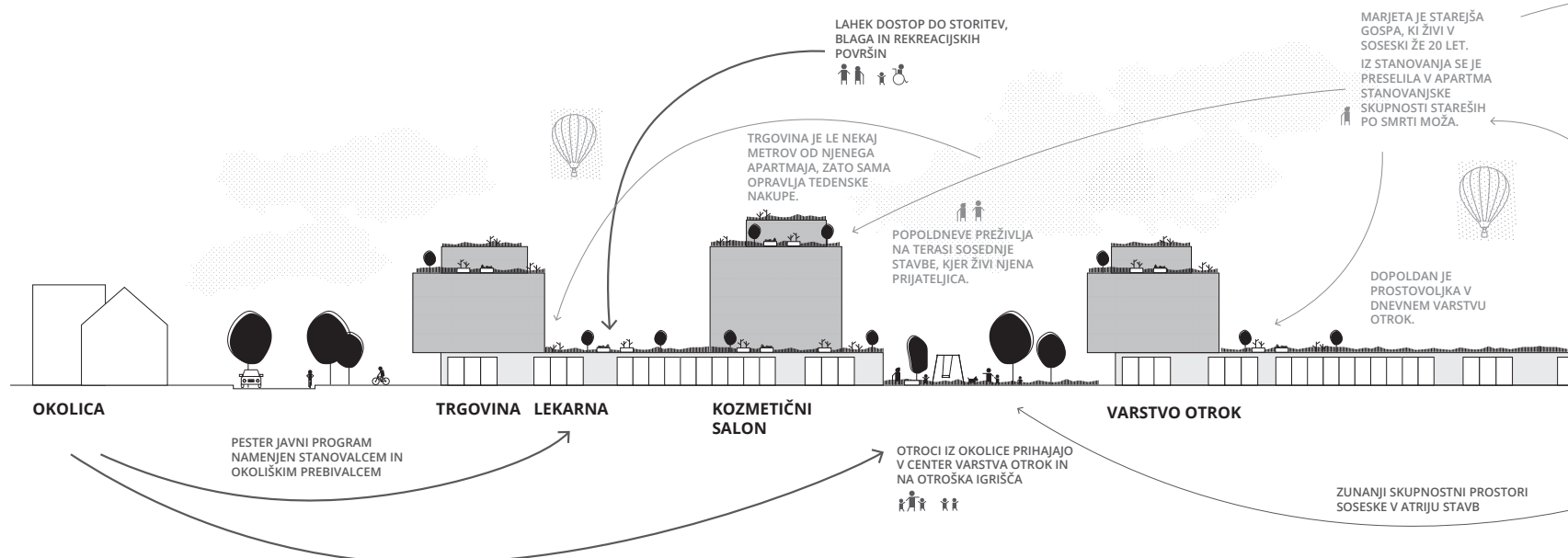
Morfologija soseske nadaljuje vzorec okoliške pozidave. Zazidava je linijska, njen osnovni gradnik pa je globok večstanovanjski blok, v smeri S–J. V pritličju bloka tvori atrijsko zazidavo v obliki črke U, ki **vzpostavlja raznovrstne ambiente**, obenem pa zagotavlja ustrezen odmik in osvetljenost stanovanjskih prostorov. Razgibani sklopi zazidave višine K+P+2 do +5 vzpostavljajo pomembne krajinsko urejene ambiente ter skupne osredinjene zunanje prostore stanovanjske skupnosti – skupnostne atrije. **Ključna vrednost zasnove so ustvarjeni pripadajoči mikroambienti – skupnostni atriji, ki jih med seboj povezuje krajinsko urejena pot skozi srce soseske, kar omogoča dobro orientiranost in prehodnost znotraj območja in povezave navzven.**

Večgeneracijska soseska omogoča fleksibilne oblike skupinskega bivanja in je prilagojena za spreminjajoče se bivalne potrebe, s čimer posamezniku nudi dom za vse življenje.

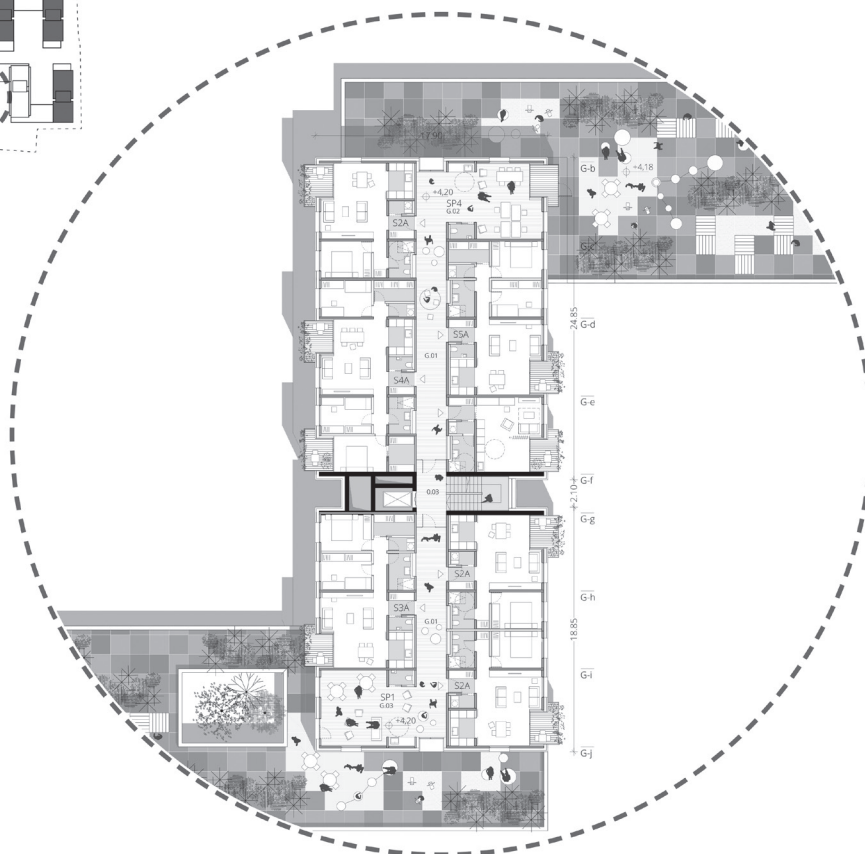
Programsko, tipološko in vizualno se stavbe med seboj razlikujejo. Stanovanjski bloki za sobivanje starejših so sestavljeni iz manjših stanovanjskih enot – apartmajev, ki se povezujejo v t.i. gospodinske skupnosti. Gospodinska skupnost je zasnovana tako, da stanovalcem omogoča življenje v skupnosti in družabnost. Apartmaji, ki zagotavljajo zasebnost in omogočajo umik, so fleksibilno združljivi v večje stanovanjske enote. Manjša stanovanja so prilagojena posamezniku in morajo omogočati njegovo identifikacijo z bivalnim okoljem. Vsaka bivanjska enota in skupna gospodinska enota ima dostop do zunanjega ozelenjenega prostora, ki je pomemben gradnik skupnosti in zagotavlja višji bivanjski standard. Stanovanjski bloki namenjeni bivanju družin in mladih obsegajo stanovanja različnih velikosti, ki se lahko med seboj fleksibilno združujejo, glede na širjenje ali krčenje družine. To omogoča premišljena zasnova servisnega pasu, na katerega so »pripeti« vsi bivalni in spalni prostori. Vsak bivalni prostor ima pripadajoč zunanji ozelenjen del v kombinaciji lože in balkona. Vsa stanovanja so zasnovana univerzalno, za neoviran dostop in rabo vseh. H kakovosti bivanja prispeva tudi izbran osnovni konstrukcijski gradnik stenske in medetažne plošče iz križno lepljenega lesa, ki omogoča fleksibilno zasnovo in prijetno klimo v stanovanjih.

Viri

Ograjšek, L. (2020). Dom za vse življenje : idejna zasnova večgeneracijske soseske v Ljubljani (magistrsko delo). Ljubljana: 2020.

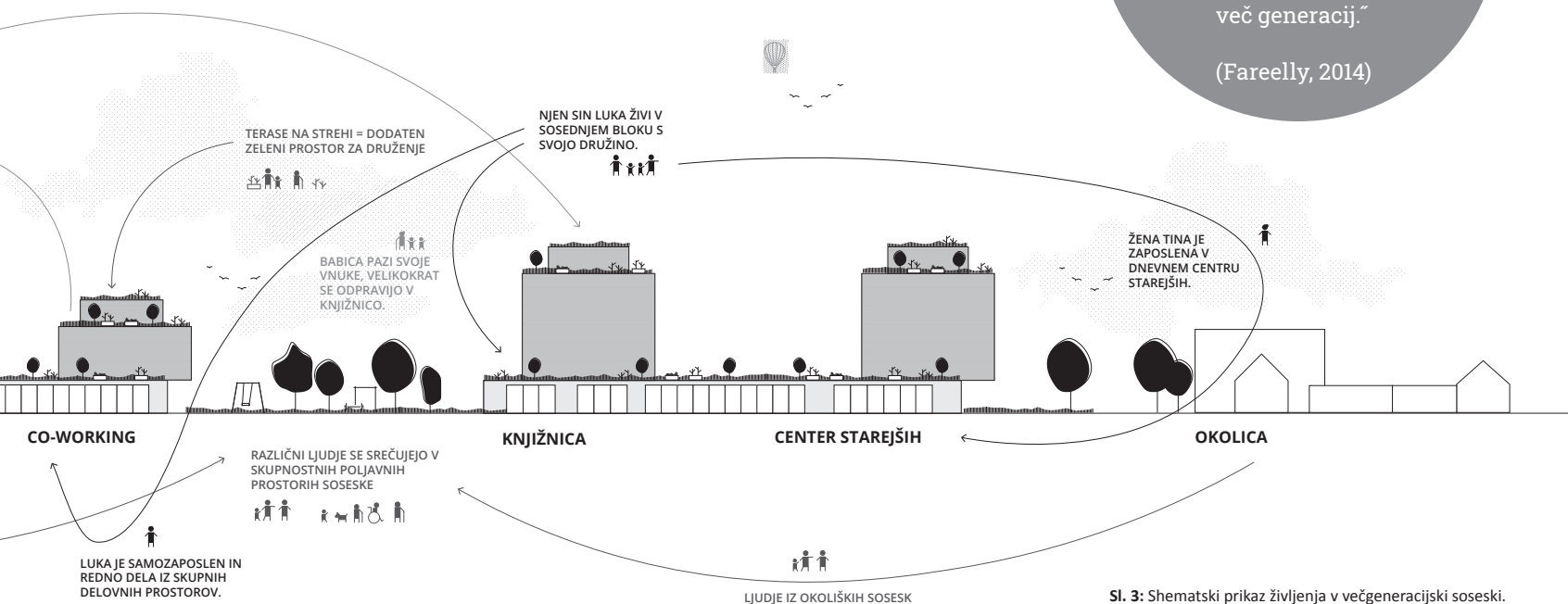
Sl. 4: Organizacija tlora bloka tipa 1 in fleksibilnost stanovanj.

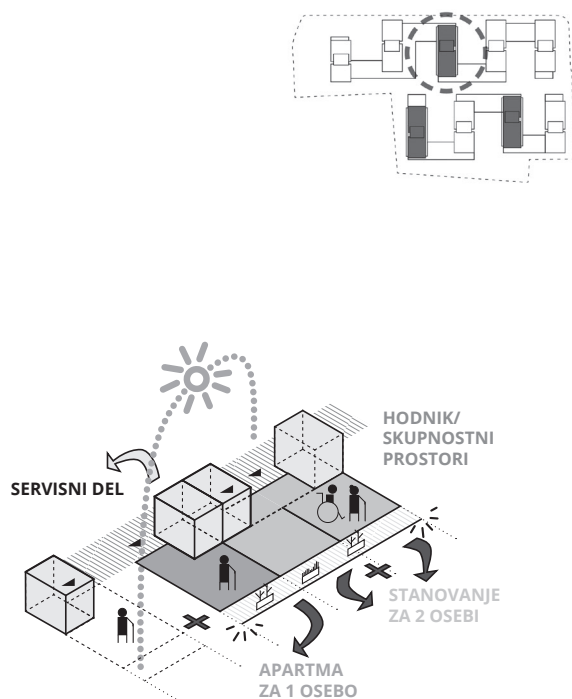
Sl. 5: Tloris tipičnega nadstropja, tip 1, M 1:250.

~Načrtovanje za starejše prebivalstvo ne pomeni nujno specifičnih in izoliranih objektov, temveč vključuje kakovostno in vključujoče oblikovanje vsakdanjega življenja v urbano tkivo, ki bo preživel več generacij.

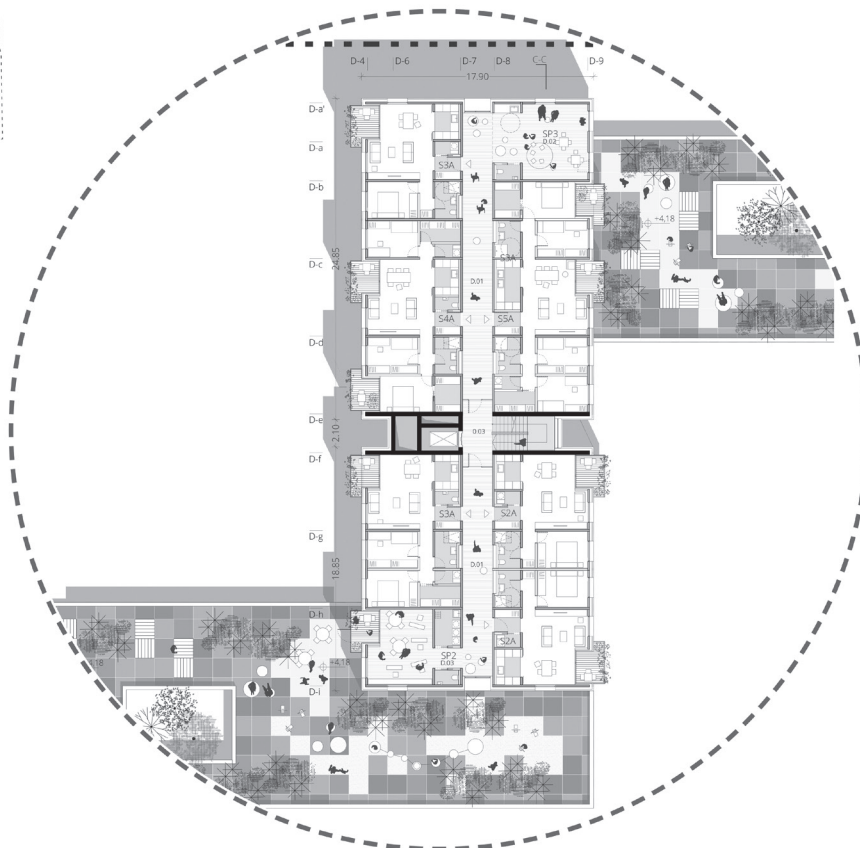
(Fareelly, 2014)

Sl. 3: Shematski prikaz življenja v večgeneracijski soseski.

Sl. 6: Organizacija tlorisa bloka tipa 2 in fleksibilnost stanovanj.

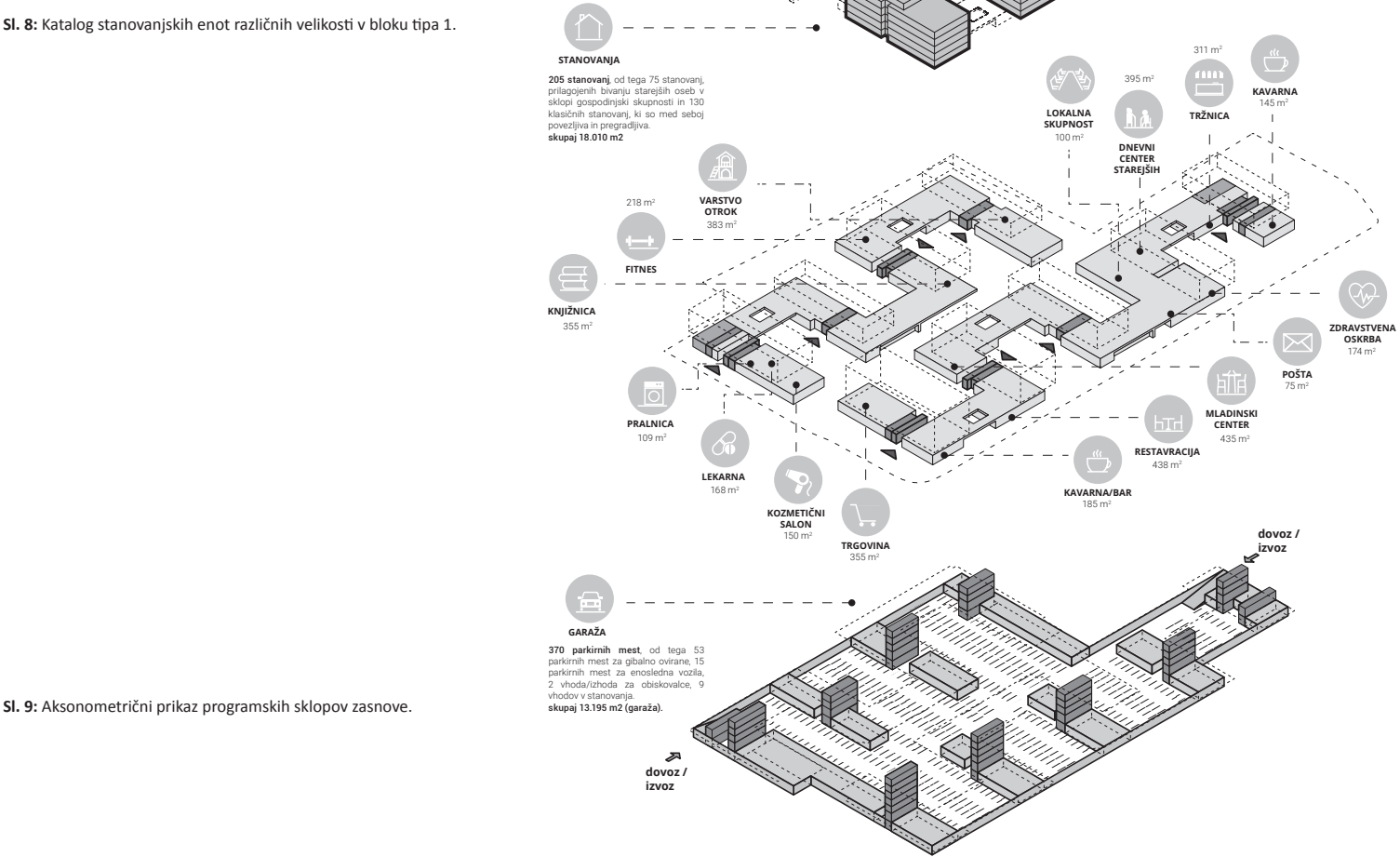

Sl. 7: Tloris tipičnega nadstropja, tip 2, M 1:250.

Alternative za lepo starost

Sl. 8: Katalog stanovanjskih enot različnih velikosti v bloku tipa 1.

Sl. 9: Aksonometrični prikaz programskih sklopov zasnove.

Sl. 10: Situacija z zunanjo ureditvijo in ureditvijo parterja, M 1:500.

Gospodinjstva skupina

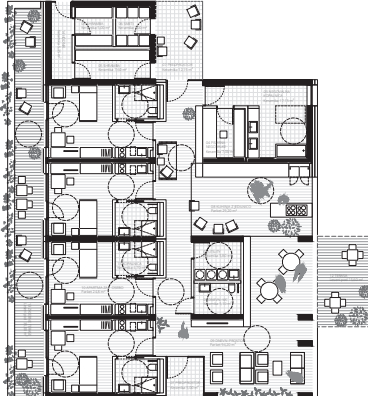
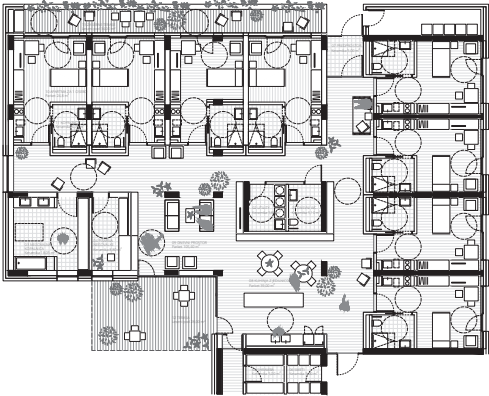
- 01 skupni wc 5,1 m²
- 02 utility 5,8 m²
- 03 negovalna kopalnica 18,1 m²
- 04 prostor za negovalko 8,8 m²
- 05 shramba 5,0 m²
- 06 prostor za smeti 5,0 m²
- 07 zunanji vhod z predprostorom 5,0 m²
- 08 kuhinja z jedilnico 39 m²
- 09 dnevni prostor 105,4 m²
- 10 hodnik 6 m²
- 11 terasa 28 m²
- 12 apartma za 1 osebo s kopalnico in teraso 24,8 m² + 5,5 = 30,3

skupaj 231,2 m² + 8x 30,3 m² = 473,5 m²

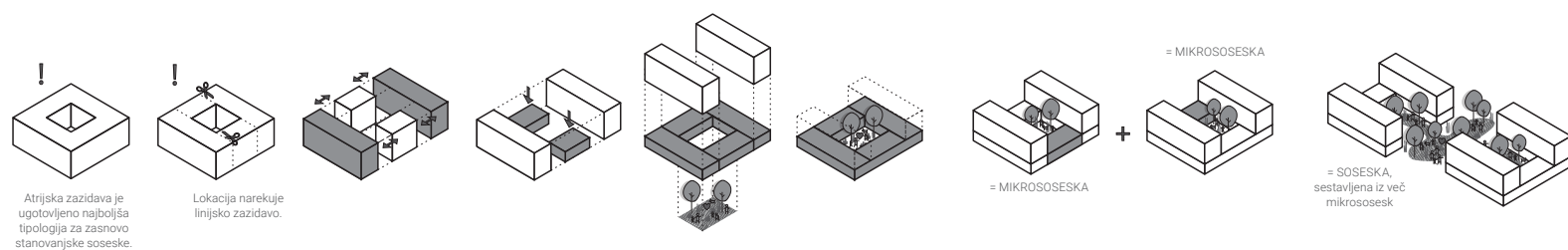
Gospodinjstva skupina

- 01 skupni wc 5,1 m²
- 02 utility 5,8 m²
- 03 negovalna kopalnica 18,1 m²
- 04 prostor za negovalko 8,8 m²
- 05 shramba 5,0 m²
- 06 prostor za smeti 5,0 m²
- 07 zunanji vhod z predprostorom 5,0 m²
- 08 kuhinja z jedilnico 39 m²
- 09 dnevni prostor 105,4 m²
- 10 hodnik 6 m²
- 11 terasa 28 m²
- 12 apartma za 1 osebo s kopalnico in teraso 24,8 m² + 5,5 = 30,3

skupaj 231,2 m² + 8x 30,3 m² = 473,5 m²

Sl. 11: Katalog stanovanjskih gospodinskih enot v bloku tipa 2.

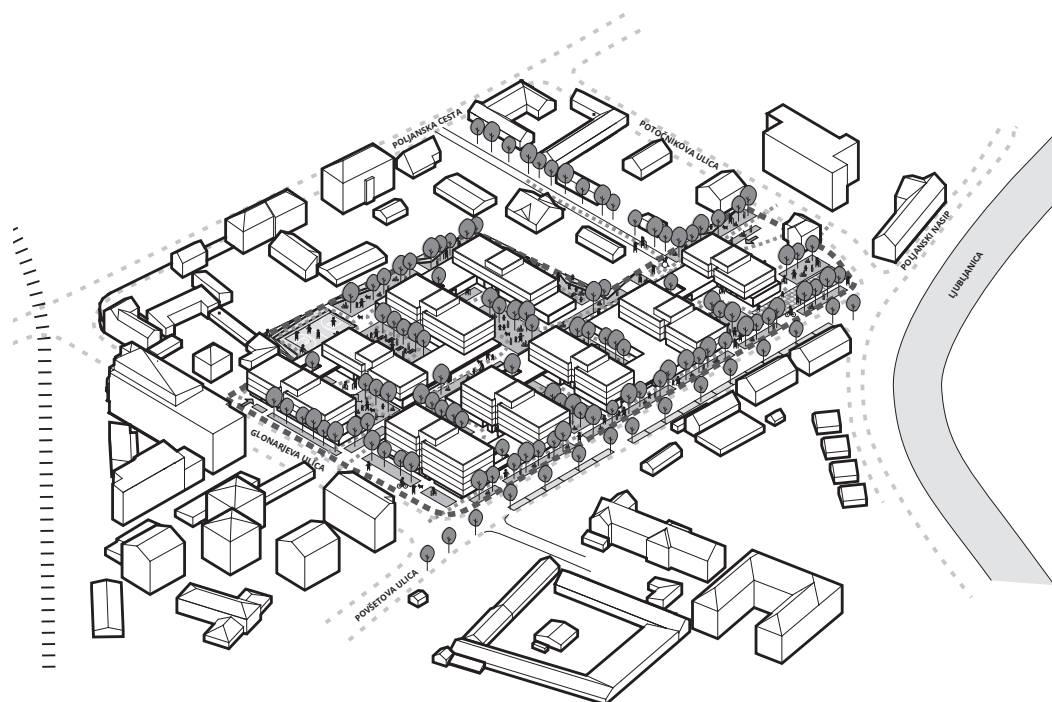
Sl. 12: Razvoj tipologije zazidave.

Sl. 13: Multišportno igrišče in dogajanje na jugu soseske.

Sl. 14: Glavni trg soseske ob Povšetovi.

Sl. 15: Urbanistična zasnova v aksonometriji.

Sl. 16: Pot skozi srce soseske.